

POSTANOWIENIE

Dnia 11 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Myszka

w sprawie z powództwa M. K.
przeciwko Gminie N.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 11 marca 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 16 lipca 2015 r., sygn. akt I ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne,
2. istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów,
3. zachodzi nieważność postępowania lub
4. skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przytoczony przepis pozwala Sądowi Najwyższemu na wstępną, merytoryczną ocenę wniesionej skargi kasacyjnej i zbadanie, czy za jej rozpoznaniem przemawia interes społeczny, skarga kasacyjna bowiem jest środkiem prawnym funkcjonującym przede wszystkim w interesie publicznym, który z kolei przemawia za skoncentrowaniem się Sądu Najwyższego na sprawach najpoważniejszych i precedensowych.

Pozwana złożyła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 16 lipca 2015 r. oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 stycznia 2015 r., którym Sąd Okręgowy zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 942 418,36 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16 marca 2013 r., natomiast dalej idące powództwo oddalił i orzekł o kosztach procesu. Powołując się na obie podstawy przewidziane w art. 398³ § 1 k.p.c., wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca powołała się na przesłanki określone w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c. Podniosła, że postępowanie przed Sądem Apelacyjnym oraz przed Sądem pierwszej instancji jest dotknięte nieważnością, spowodowaną pozbawieniem jej możliwości obrony swych praw (art. 379 pkt 5 k.p.c.). Zdaniem skarżącej, przyczyną nieważności postępowania apelacyjnego jest rozstrzygnięcie o roszczeniu powoda m.in. na podstawie przepisów o nienależnym świadczeniu (art. 410 § 2 k.c.), która to podstawa nie była wskazywana przez powoda ani przyjęta przez Sąd pierwszej instancji jako podstawa odpowiedzialności, bez poinformowania strony pozwanej o takiej możliwości przed zamknięciem rozprawy w celu umożliwienia jej wypowiedzenia się co do tej podstawy. Z kolei przyczyną nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji jest rozstrzygnięcie o roszczeniu powoda na innej podstawie prawnej niż przez niego wskazywana bez poinformowania o takiej możliwości przed zamknięciem rozprawy w celu umożliwienia pozwanej wypowiedzenia się co do tej podstawy. Zdaniem skarżącej, w sprawie występuje ponadto istotne zagadnienie prawne, sprowadzające się do rozstrzygnięcia kwestii, czy nienależne świadczenie niepieniężne spełnione na podstawie nieważnej czynności prawnej, wyrażające się w zaoszczędzeniu odbiorcy świadczenia wydatku i podlegające zwrotowi w pieniądzu powinno być

określane według stanu z chwili jego spełnienia i według cen z chwili wyrokowania, czy też z innej chwili. Poza tym skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona w zakresie podniesionych w skardze kasacyjnej zarzutów naruszenia art. 65 k.c. oraz art. 77 § 1 k.c. w związku z art. 139 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.; obecnie: jedn. tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 2164 - dalej: „Pr.z.p.”) i art. 58 § 1 k.c.

Analiza wywodów zawartych w skardze kasacyjnej prowadzi do wniosku, że skarżąca nie przytoczyła przekonujących argumentów świadczących o występowaniu w niniejszej sprawie wskazanych przez nią przesłanek uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

W sprawie nie zachodzi nieważność postępowania spowodowana pozbawieniem strony pozwanej możliwości obrony swych praw. Uszło uwagi skarżącej, że powód nie ma obowiązku wskazania w pozwie podstawy prawnej swojego żądania, zgodnie bowiem z art. 187 § 1 k.p.c. obligatoryjną treść pozwu stanowi dokładnie określone żądanie oraz przytoczenie uzasadniających je okoliczności faktycznych (*da mihi factum dabo tibi ius*). Skarżąca nie uwzględniła też zakresu kognicji sądu drugiej instancji rozpoznającego sprawę na skutek apelacji, który – bez względu na stanowisko stron oraz zakres zarzutów - powinien zastosować właściwe przepisy prawa materialnego (zob. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, zasadę prawną z dnia 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07, OSNC 2008, nr 6, poz. 55). Pozbawienie strony możliwości obrony swych praw trzeba zawsze oceniać na podstawie konkretnych okoliczności sprawy. Powołanie przez powoda podstawy faktycznej żądania, która może być kwalifikowana według różnych podstaw prawnych, uzasadnia rozważenie przez sąd każdej z nich, a zastosowanie jednej, choćby odmiennej od wskazanej przez powoda, nie jest równoznaczne z naruszeniem zakazu wyrokowania ponad żądanie. W takiej sytuacji strona pozwana powinna liczyć się z możliwością doboru przez sąd drugiej instancji właściwego prawa materialnego. Trzeba także zauważyć, że – wbrew odmiennej ocenie skarżącej – Sąd Apelacyjny nie orzekł na podstawie przepisów o nienależnym świadczeniu, powołał się bowiem na tę podstawę prawną jedynie ubocznie i dodatkowo. O nieważności postępowania w niniejszej sprawie nie przekonuje również powołanie się przez skarżącą na stanowisko Sądu

Najwyższego wyrażone w wyrokach z dnia 2 grudnia 2011 r., III CSK 136/11 (nie publ.) i z dnia 19 marca 2015 r., IV CSK 368/14 (nie publ.), ponieważ pozbawienie możliwości obrony należy zawsze oceniać na podstawie konkretnych okoliczności sprawy.

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., trzeba przypomnieć, że w przepisie tym chodzi o zagadnienie prawne obejmujące poważną wątpliwość prawną, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie sądowym, którego wyjaśnienie jest potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy. Skarżący wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne powinien sformułować to zagadnienie, wskazać na wyłaniające się poważne wątpliwości interpretacyjne, przytoczyć argumenty prowadzące do rozbieżnych ocen i wykazać, że wyjaśnienie przedstawionego zagadnienia będzie miało znaczenie zarówno dla praktyki sądowej, jak i dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej. Chodzi przy tym wyłącznie o poważne wątpliwości, wykraczające poza poziom zwykłych wątpliwości prawnych, które powstają niemal w każdym procesie decyzyjnym.

Skarżąca nie wykazała, że przedstawione przez nią w niniejszej sprawie zagadnienie prawne nie zostało dostatecznie wyjaśnione w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz że ponowne rozważenie tego zagadnienia jest konieczne dla rozstrzygnięcia skargi kasacyjnej.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - w sposób jednoznaczny wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący, powołując się na przesłankę przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. powinien wykazać oczywistą zasadność skargi kasacyjnej przejawiającą się kwalifikowanym charakterem naruszenia przepisów prawa (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Nie może powtarzać uzasadnienia podstaw kasacyjnych; powinien wykazać, że zasadność skargi kasacyjnej jest oczywista, a więc dostrzegalna *prima vista* oraz że każdy prawnik

bez przeprowadzania wnikliwej analizy powinien dojść do wniosku, że zaskarżone orzeczenie jest jaskrawo nieprawidłowe.

Skarżąca nie przytoczyła argumentów świadczących o tak rozumianej oczywistości.

Konkludując trzeba stwierdzić, że w sprawie nie zachodzą wskazane przez skarżącą przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1, 3 i 4 k.p.c.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i orzekł o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 6 pkt 7, § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.) w związku z § 21 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).